

Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)

Journal of Abant Cultural Studies

2024, 9(18): 102 – 115

2000 Sonrası Ulusal Kanallarda Yayınlanmış Türk Dizilerindeki Erkek Anti Kahramanların Psikolojik Özellikleri: Kuzgun Dizisi Örneği

Psychological Characteristics of Male Antiheroes in Turkish TV Series Broadcast on National Channels After 2000: The Example of Kuzgun TV Series

Merve SÜDEMEN¹

Geliş Tarihi (Received): 04.09.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 28.10.2024

Yayın Tarihi (Published): 31.10.2024

Öz: Bu çalışma, Türk televizyon dizilerinde sıkça karşılaşılan anti-kahraman karakterlerin psikolojik derinliğini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Kuzgun dizisi örneği üzerinden yapılan analiz, anti-kahramanlık kavramının psikolojik boyutlarını açıklamak için içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. İçerik analizi, yazılı, sözlü veya görsel iletişim materyallerini sistematik ve nesnel bir yaklaşımla incelemeyi mümkün kılan nitel bir araştırma yöntemidir. Makalede, Freud'un psikanaliz teorisi, Jung'un arketip teorisi ve Adler'in bireysel psikoloji yaklaşımlarından özellikle de psikanaliz teorisi baz alınarak, Kuzgun karakterinin iç dünyası ve davranışları incelenmektedir. Bu analiz, Türk televizyon dizilerindeki erkek anti-kahramanların karmaşık psikolojik yapılarını anlamak ve bu karakterlerin izleyicilere yansıttığı mesajları değerlendirmek için uygun bir çerçeve sunmaktadır. Çalışmanın sınırlarını belirleyen unsurlar, söz konusu yaklaşımlar ve ilgili kavramlardır. Çalışmanın bulgularına göre, "Kuzgun" dizisi örneği üzerinden yapılan analizde, anti-kahramanların ortak psikolojik temalarının intikam arzusu, içsel çatışma, ahlaki ikilem ve geçmişten gelen travmalar olduğu saptanmıştır. Bu karakterler, toplumsal normlar ve kişisel adalet anlayışları arasında sıkışarak karmaşık bir psikolojik yapı sergilemektedir. Ayrıca, bu anti-kahramanların güçlü ve karanlık yönlerinin, izleyiciye çekici gelen bir paradoks oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anti kahraman, Dizi, Televizyon, Psikoloji.

&

Abstract: This study aims to examine the psychological depth of anti-hero characters frequently encountered in Turkish television series. In this context, the analysis conducted on the example of the series Kuzgun was examined with the content analysis method to explain the psychological dimensions of the concept of anti-heroism. Content analysis is a qualitative research method that enables systematic and objective examination of written, verbal or visual communication materials. In this article, the inner world and behaviors of the Kuzgun character are examined, based on Freud's theory of psychoanalysis, Jung's theory of archetypes and Adler's individual psychology approaches, especially psychoanalysis theory. This analysis provides a suitable framework for understanding the complex psychological structures of male anti-heroes in Turkish television series and evaluating the messages these characters reflect to the audience. The elements that determine the boundaries of the study are the approaches in question and the related concepts. According to the findings of the study, in the analysis conducted on the example of the series "Kuzgun", it was determined that the common psychological themes of anti-heroes were the desire for revenge, internal conflict, moral dilemma and traumas from the past. These characters exhibit a complex psychological structure, being stuck between social norms and personal understandings of justice. It has also been concluded that the strong and dark aspects of these anti-heroes create a paradox that appeals to the audience.

Keywords: Antihero, TV series, Television, Psychology.

Atıf/Cite as: Südem, M. (2024). 2000 Sonrası Ulusal Kanallarda Yayınlanmış Türk Dizilerindeki Erkek Anti Kahramanların Psikolojik Özellikleri: Kuzgun Dizisi Örneği, Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 9(18): 102-115.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/akader>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Doktorant, Aksaray Üniversitesi İletişim Bilimleri, mervesudemem@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2571-3838.

1. Giriş

Günümüz Türk televizyon dizileri, karmaşık karakterlerin derin psikolojik portrelerini izleyicilere sunarak popülerliğini artırmaktadır. Bu durum, 2000'li yıllarda Türk dizilerinin daha büyük bütçelerle ve geniş yaratıcı ekiplerle çekilmeye başlamasıyla ilişkilidir. Türk senaristler, yabancı meslektaşları gibi tek boyutlu karakterler yerine, psikoloji bilimi ve klasik eserlerden yararlanarak çok boyutlu karakterler yaratmaya odaklanmışlardır (Ormanlı, 2010). Son dönem Türk televizyon dizilerinde sıkça karşılaşılan anti-kahraman erkek karakterler, geleneksel kahramanlık kalıplarından farklılık göstererek izleyicilerin ilgisini çekmektedir. Özellikle erkek anti-kahraman karakterler, karmaşık yapıları ve çok boyutlu psikolojik özellikleriyle dikkat çekmektedir. Anti-kahramanlar, klasik kahraman tipolojisinden saparak, izleyicinin hem empati duyduğu hem de eleştirdiği karakterler olarak öne çıkar. Onlar, genellikle içsel çatışmalar yaşayan, ahlaki ikilemlerle karşı karşıya kalan ve toplumun normlarına aykırı davranışlar sergileyen bireylerdir. Bu karakterler, iyi ve kötü arasındaki çizginin bulanıklaştığı bir alanda var olurlar ve izleyiciyi sürekli olarak bu ikilik üzerine düşündürürler. Türk dizilerinde erkek anti-kahramanlar, bu özellikleriyle izleyiciyi hem büyüleyen hem de rahatsız eden figürler olarak tanımlanabilir.

Bu çalışmada, 2000'lerin sonundan itibaren ulusal kanallarda yayınlanmış Türk dizilerindeki erkek anti-kahramanların psikolojik özellikleri "Kuzgun" dizisi üzerinden analiz edilecektir. Kuzgun dizisindeki Kuzgun anti kahraman, karmaşık psikolojik yapısı ile diğer karakterlerden sıyrılarak analiz edilmeye uygun bir örnek oluşturmaktadır. Hem geçmiş travmaları hem de intikam duygusu, psikolojik inceleme açısından zengin bir içerik sunmaktadır. Buna ek olarak, Kuzgun dizisi üzerine henüz akademik bir çalışma yapılmamış olmasıdır. Bu durum, karakterin psikolojik derinliğini ve dizinin sunduğu temaların özgün bir incelemeye değer olduğunu göstermektedir.

"Kuzgun," 2019 yılında Star TV'de yayımlanan bir Türk dizisidir. Başrolünde Barış Arduç'un yer aldığı dizi, çocukluğunda ailesinden koparılan Kuzgun'un, yıllar sonra intikam almak için geri dönmesini konu alır. Aşk, ihanet ve adalet temaları etrafında şekillenen hikâye, karakterlerin derin psikolojik çatışmalarını işler. Bu makalede, farklı psikolojik yaklaşımlar kullanılarak öncelikli olarak Freud'un psikanalitik yaklaşımı kullanılarak Kuzgun karakterinin bilinç dışı süreçleri, içsel çatışmaları, savunma mekanizmaları ve geçmişten gelen travmalarının bugünkü davranışlarına olan etkileri ele alınacaktır.

Psikanalitik yaklaşımın seçilmiş olmasında, karakterin bilinçdışı motivasyonlarını anlamak yatmaktadır. Freud'un psikanalitik yaklaşımı, bireylerin davranışlarının ardında yatan bilinçdışı dürtüler ve motivasyonlara odaklanır (Tuzcuoğlu, 1995). Kuzgun dizisindeki başkarakter olan Kuzgun erkek anti-kahramanı, genellikle bilinçdışı arzular, travmalar ve içsel çatışmalarla yönlendirilen karmaşık bir karakterdir. Bu yaklaşım, karakterin bu derin ve karmaşık psikolojik özelliklerini anlamak için uygun bir çerçeve sunar. Ayrıca, Kuzgun gibi karakterler, genellikle geçmişte yaşadıkları travmaların etkisiyle hareket eden figürlerdir. Freud'un yaklaşımı, bu karakterlerin geçmiş deneyimlerinin bugünkü davranışları üzerindeki etkisini analiz etmek için de ideal bir yöntemdir.

Kuzgun karakterinin psikolojik özellikleri üzerinden Türk televizyonunun anti-kahramanlarını anlamak, bu karakterlerin toplumsal ve psikolojik dinamiklerdeki yerinin değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır.

1.1. Anti-Kahraman Kavramının Ortaya Çıkışı

Geleneksel anlatılarda kahraman genellikle güçlü, cesur ve toplumun değerlerini yücelten bir karakter olarak tanımlanır (Gedik, 2016). Bu kahramanlar, genellikle kendilerini toplumun iyiliği için feda etmeye hazır, bilinmeyene doğru bir yolculuk yaparlar. Başka bir deyişle, kahramanlık kavramı, bir hikâye, roman veya şiirde ana karakteri ifade eder. Bu karakterler, genellikle zorluklarla mücadele ederken

erdemleri ve erdemi temsil ederler. Ancak, Tasker'e (2012) göre, kahramanlık kavramı genellikle erkeklik kavramıyla özdeşleşir, bu da kahramanların çoğunlukla erkek karakterler olduğu anlamına gelir.

Kahramanın temel özelliklerinden bir diğeri de, hayranlık uyandırmasıdır ve yaşadığı büyük dönüşümler içinde bile bu özelliğini korur (Law, 1983). Bir diğere ifadeyle, kahramanlar hayranlık uyandırmaya devam ederken, yaşadıkları deneyimler onların bu özelliğini değıştirmez veya zayıflatmaz.

Niemneh'e (2013) göre yirminci yüzyılın başlarında modern anti-kahramanlık kavramının ortaya çıkması, insanların geleneksel değerler ve modern dünyanın getirdiğı belirsizlikler arasındaki çatışmayı yansıtan bir dönüşümü ifade eder. Bu dönemde, modernizmle birlikte insanlar, geleneksel ahlaki değerleri sorgulamaya başlamış ve tutarlı anlamların kaybolduğı bir döneme girmişlerdir. Bu belirsizlikler ve karmaşıklıklar içinde, insanlar anlam arayışına yönelmiş ve bu arayış, kontrol edilemeyen ve anlaşılamayan dünya koşullarında bir düzen oluşturma çabasına dönüşmüştür. Bu süreçte, modern kahramanların eksiklikleri ve çelişkileri, geleneksel kahramanlık anlayışından farklı bir perspektifle ele alınmaya başlamıştır. Anti-kahramanlık kavramı da bu kültürel değişim ve parçalanmanın bir yansıması olarak ortaya çıkmış ve gittikçe daha fazla önem kazanmıştır. Bu bağlamda, anti-kahramanlar, karmaşık ve çelişkili dünya görüşlerini yansıtan ve insanların yaşadığı belirsizliklerle baş etme çabalarını anlatan karakterler olarak ortaya çıkmıştır.

Anti kahraman kavramının ilk kullanımı konusunda ortak bir görüş olmamakla birlikte, Delice'ye (2017) göre, bazı araştırmacılar Fyodor Dostoyevski'nin 1864 yılında yayımlanan "*Yeraltından Notlar*" adlı eserini bu kavramın başlangıcı olarak kabul ederken, diğere ise 1714 yılında Richard Steele'in yayımladığı "*The Lover and Reader*" adlı eseri ilk örnek olarak göstermektedirler.

Anti kahraman olgusu ilk olarak edebi kaynaklarda ortaya çıkmış ve daha sonra sinema ve dizilerde de yerini almaya başlamıştır (Delice, 2017). Savaş, politik ve sosyolojik değişimlerin bir sonucu olarak, çağdaş yazında anti-kahramanların sayısının artmasıyla birlikte, edebi metinlerin odak noktası kahramanlık ve cesaret yerine başarısızlık, eylemsizlik, belirsizlik ve çaresizlik gibi temalara yönelmiştir (Kadiroğlu, 2012).

TV'de ise anti-kahramanlar, geleneksel kahramanlık kalıplarından sapan ve izleyicilerin alıştığı karakterlerin karşıtı olarak ortaya çıkarlar. Klasik kahramanlık gösterilerinden sıkılan izleyici televizyonda gördüğü anti kahramanı daha gerçekçi bulmakta ve gerçek hayatla daha kolay ilişkilendirebilmektedir. Nitekim, Erdal (2023) da izleyicinin anti kahramanın toplumsal açıdan kabul edilmesi zor eylemlerine rağmen bu karakterlerle empati kurmaya devam ettiğini belirtmektedir.

1.2. Türk Dizilerinde Anti-Kahraman Erkekler

Anti-kahraman kavramı son yıllardaki dizilerde yaygınlaşmış olsa da Türk dizilerinde geçmişte de bu özellikleri taşıyan erkek karakterlere yer verilmiştir. Özellikle 2000li yıllardan sonra dizilerde daha çok karşılaşılan, kahramanlar yerine anti kahraman karakterleridir. Bu karakterler genellikle karmaşık geçmişler ile içsel çatışmalara sahip olmakla birlikte, izleyicileri çeşitli duygusal ve ahlaki sorularla baş başa bırakırlar. Nitekim, Gültekin de (2019) 2000 yılından itibaren dizi ve filmlerde erkek anti-kahramanların giderek daha fazla ön planda olduğı yapımların arttığını belirtmektedir.

Joseph Campbell (2013), kahramanı, yerel ve kişisel sınırlamalara karşı çıkarak onları aşan ve insanlık tarihinde genel geçerli olan evrensel özelliklere ulaşmış birey olarak tanımlar. Bu kahraman figürleri, insan yaşamının ve düşüncesinin temel unsurlarından ilham alır, sürekli olarak yeniden doğan bir toplumun ve ruhun kaynağından gelirler. Dolayısıyla, onlar sadece mevcut durumla sınırlı kalmazlar, aynı zamanda toplumun sürekli değişen dinamiklerine de katkı sağlarlar.

Elmacı'nın (2012) ifadesiyle, anti-kahramanlar genellikle erkek karakterlerden oluşur. Başka bir deyişle, daha çok erkek odaklıdır ve anti-kahraman üretiminde öncelik yine eril karakterlerin yaratılmasına verilir. Yeni sinemanın erkek odaklı ilerlemesi, anti-kahraman karakterlerinin ortaya çıkmasını kolaylaştırabilir veya teşvik edebilir. 2000 sonrası sinema dizilerinde, eril bir dilin egemen olması, erkek

anti-kahramanların daha çok dikkate değer hale gelmesini sağlamaktadır. Yeni televizyon dizilerinde de bu aynı şekildedir.

Anti kahraman erkek karakterlerin geçmiş travmaları, kendi içsel çatışmaları, dışlanmışlık hisleri ve manipülatif davranışları mevcuttur. Bu özelliklerin bir kombinasyonu, Türk dizilerindeki anti-kahraman erkek karakterlerin karmaşık ve ilgi çekici doğasını ortaya koyar. Bu karakterler genellikle izleyicilerin duygusal bir bağ kurmasını sağlar ve hikâyenin derinliğini artırır.

Türk dizilerinde bazı dikkat çekici anti-kahraman karakterlere örnek olarak şunları göstermek mümkündür:

Behzat Ç. (Behzat Ç.: Bir Ankara Polisiyesi)

Yayın Tarihi: 2010-2013 (ilk yayın), 2019 (yeni sezon)

Yönetmen: Serdar Akar

Sezonlar: 4 sezon

Konu: Behzat Ç., bir cinayet büro amirinin sert ve kural tanımaz kişiliğiyle Ankara'da geçen olayları konu alır.

Karakter Özellikleri: Behzat Ç., Ankara'da bir cinayet bürosu amiri olarak görev yapar. Kurallara uymayan, kendi adalet anlayışını uygulayan, depresif ve içki problemi olan bir karakterdir. Geçmişinde yaşadığı travmalar ve kayıplar onu sert, inatçı ve adalet arayışında kararlı biri yapar. Ancak, bu kararlılığı onu zaman zaman yasa dışı yollara sapmaya iter.

Psikolojik Analiz: Behzat'ın travmatik geçmişi, özellikle kızının kaybı, onun depresyon, öfke ve güvensizlik gibi duygusal durumlarını besler. Adalet arayışı, kendi içindeki çatışmaları çözme çabası olarak görülebilir. Gedik (2016) da bu bağlamda izleyicilerin, Behzat Ç. karakterinin anti-kahraman imajlarıyla sunulan erkeklik temsillerini sorgulamaz hale geldiğini ve bu imajları kabul ettiğini belirtir. Behzat'ın duygusal karmaşası ve sert erkeklik duruşu, izleyici tarafından gerçekçi bulunarak onaylanmakta ve erkeklik temsillerinin bir parçası haline gelmektedir.

Ezel Bayraktar (Ezel)

Yayın Tarihi: 2009-2011

Yönetmen: Uluç Bayraktar

Sezonlar: 2 sezon

Konu: Haksız yere ihanet edilerek hapse giren Ezel'in, intikam peşinde koşan karmaşık hikâyesi.

Karakter Özellikleri: Ezel, ihanetle suçlanıp hapse düşen ve orada kimlik değiştirip intikam almak için geri dönen bir adamdır. Zeki, manipülatif ve intikam doludur. Eski dostlarından intikam alırken bile onları hala sevmekte ve bu karmaşa onu bir anti-kahraman yapmaktadır.

Psikolojik Analiz: Ezel'in intikam arzusu, ihanete uğramış olmanın yarattığı derin travma ile şekillenir. Bu travma, onun sevgi ve nefret arasında gidip gelmesine neden olur. Eylemleri rasyonel bir plan dâhilinde olsa da duygusal olarak karmaşıktır. Bu içsel çatışma, Ormanlı (2010) tarafından Ezel karakterinin Türk toplumunun kolektif bilinçdışındaki mahalle, arkadaşlık, sadakat ve aile gibi değerlerle yüzleşmesini sağlarken, toplumun da kendi maskeleri ve gölgeleriyle karşılaşmasına zemin hazırladığı şeklinde ifade edilmektedir.

Yamaç Koçovalı (Çukur)

Yayın Tarihi: 2017-2021

Yönetmen: Sinan Öztürk

Sezonlar: 4 sezon

Konu: İstanbul'un Çukur mahallesini yöneten Koçovalı ailesi ve Yamaç Koçovalı'nın liderlik ettiği çetelerin mücadelesi.

Karakter Özellikleri: Çukur dizisinin başkarakteri Yamaç, ailesinin yeraltı dünyasındaki liderliğini devralır. Çeteci, ama aynı zamanda ailesine ve mahallesine sadık biridir. Yasa dışı işlere karışmış olsa da, mahalleyi ve insanlarını korumaya çalışır.

Psikolojik Analiz: Yamaç'ın karakteri, aile bağlılığı ve suç dünyasındaki etik dışı seçimler arasında sıkışıp kalmıştır. Çevresindeki şiddet ve tehlike, onun içsel çatışmalarını artırır. Ailesini koruma güdüsü, onun suçlu doğasını mazur göstermeye çalışır. Nitekim Sarı ve Nezir (2020)'in yaptığı çalışmaya göre, Çukur dizisini takip eden katılımcıların %45'e yakın bir kısmı, Yamaç'ı dizideki kahraman olarak algılamaktadır.

Sarı Bilal (Suskunlar)

Yayın Tarihi: 2012

Yönetmen: Umur Turagay

Sezonlar: 1 sezon

Konu: Çocukluklarında büyük bir travma yaşayan dört arkadaşın, yıllar sonra intikam peşine düşmelerini konu alan dizi.

Karakter Özellikleri: Sarı Bilal, çocuklukta yaşadığı büyük bir travmanın ardından intikam arayışına giren bir karakterdir. Arkadaşlarıyla birlikte büyüdüğü mahalleye geri dönerek, geçmişte kendisine zarar verenlerden intikam almaya çalışır. Dışarıdan sert ve soğuk görünen bir karakterdir, ancak derinlerde, yaşadığı acıların izlerini taşır.

Psikolojik Analiz: Bilal karakteri, çocuklukta maruz kaldığı şiddet ve ihanetin bir yansımasıdır. Bu travmalar, onu içsel bir öfke ve intikam arzusuyla donatır, ancak zamanla bu duyguların onu nasıl yıpratmış da görülür.

Yukarıda örnekleri verilen karakterler, Türk dizilerinde anti-kahraman temsillerinin nasıl karmaşık ve çok katmanlı olabileceğini gösterir. Hepsi, geçmiş travmalar, kişisel adalet arayışı ve içsel çatışmalarla şekillenmiş karakterlerdir.

1.3. Anti Kahramanların İncelenmesinde Kullanılan Psikolojik Yaklaşımlar

Anti kahramanların incelenmesinde kullanılan çeşitli psikolojik yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar, karakterin içsel dünyasını, motivasyonlarını ve toplumsal normlara karşı geliştirdiği tavırları derinlemesine analiz etmeyi sağlar. Her bir yaklaşım, anti kahramanın ahlaki çatışmalarını, duygusal karmaşasını ve izleyiciyle kurduğu empati ilişkisini farklı bir perspektiften ele alır. Bu sayede, anti kahramanların hem bireysel hem de toplumsal dinamiklerle olan ilişkisi daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilir, izleyicinin bu karakterlerle kurduğu bağın psikolojik temelleri ortaya çıkarılabilir.

1.3.1. Freud'un Psikanalizi: Psikanaliz, bilincin erişemediği derin psikolojik katmanlarda meydana gelen ruhsal olayları inceleyen bir öğretiler (Freud, 2000). Psikodinamik teori, kişilik gelişimini, motivasyonu, bilinçdışı süreçleri ve psikolojik çatışmaları anlamak için iç süreçlerin incelenmesini vurgulayan psikolojik bir yaklaşımdır (Südemem, 2024). Freud, hastalarını dinledikçe ve sorguladıkça, yaşamlarının ilk yıllarındaki deneyimlerin sonuçlarının onların sorunlarını şekillendirdiğine inandı.

Çocukların büyümesiyle birlikte, haz odaklarının ve cinsel dürtülerin ağızdan anüse ve en sonunda genital organlara kaydığını düşündü. Bu süreçte, psikoseksüel gelişimin 5 aşamadan geçtiğini öne sürdü: oral, anal, fallik, latent (gizil) ve genital (Santrock, 2014). Oral dönemde çocuk, ağız yoluyla haz elde eder. Emme, ısırma ve yutma gibi faaliyetler, çocuğun haz kaynaklarıdır. Çocuğun anne sütü alımı bu dönemin temel etkinliğidir. Eğer bu dönem yeterince tatmin edici geçmezse, ilerleyen yaşlarda bağımlılık, aşırı bağımlılık ve aşırı konuşkanlık gibi özellikler gelişebilir. Anal dönemde çocuk, dışkı kontrolü ve temizlikle ilgili işlemlerden haz alır. Çocuğun tuvalet eğitimi, bu dönemin en önemli olaylarından biridir. Bu dönemde çocuk, kendi bedenini kontrol etme yeteneğini geliştirir. Eğer bu süreç aşırı derecede katı veya gevşek bir şekilde yönetilirse, ilerleyen yaşlarda titizlik, düzen düşkünlüğü veya kaotik davranışlar gelişebilir. Fallik dönemde çocuk, cinsel kimlik ve rol modelleriyle ilgilenir. Oedipus kompleksi (erkek çocukların anneye olan çekimi ve babadan kıskanması) ve Electra kompleksi (kız çocukların babaya olan çekimi ve anneden kıskanması) bu dönemde ortaya çıkar. Bu dönemde çocuk, cinsiyet kimliğini anlamaya başlar ve ebeveynlerle ilişkilerinde çeşitli çatışmalar yaşar. Başarılı bir çözüm, dengeli bir cinsellik ve kişilik gelişimini destekler. Başarısız bir çözüm ise, cinsellikle ilgili sorunlar ve kişilerarası ilişkilerde problemler doğurabilir. Latent dönemde cinsel dürtüler gizlenir ve çocuk sosyal ve akademik beceriler geliştirmeye başlar. Çocuklar, arkadaşlıklar ve grup etkinlikleriyle meşguldür. Bu dönemde çocuk, akademik başarı, arkadaşlıklar ve sosyal roller gibi konularla ilgilenir. Başarılı bir süreç, sosyal uyum ve güçlü arkadaşlık ilişkileri ile sonuçlanır. Genital dönemde birey, cinsel olgunluğa ulaşır ve karşılıklı ve olgun cinsel ilişkiler kurma kapasitesini geliştirir. Kişisel ve toplumsal roller ile ilgili derinlemesine bir anlayış gelişir. Bu dönemde başarılı bir gelişim, sağlıklı cinsel ilişkiler ve tatmin edici kişisel yaşam ile sonuçlanır.

İnsanın yetişkin kişiliği, her bir evredeki haz kaynaklarıyla gerçeğin talepleri arasındaki çatışmaları nasıl çözdüğüne bağlı olarak belirlenir (Freud, 1917). Örneğin, Bir çocuk, ergenlik döneminde bağımsızlık ve özgürlük arzusunu deneyimler. Bu dönemde, ailevi kurallar ve toplumun beklentileri ile kişisel haz arayışı arasında bir çatışma yaşar. Çocuk sosyal ilişkilerini genişletmek ve bireysel seçimler yapmak isteyebilirken, ailesinin belirli kısıtlamaları ve okul sorumlulukları bu isteklerini engelleyebilir. Bu çatışmayı nasıl çözdüğü, yetişkinlikteki kişiliğini etkiler. Eğer bu kişi, ergenlik döneminde aile içindeki kurallar ve toplumun beklentileriyle uyum sağlamak için esneklik gösterir ve bu süreçte kendi arzularını dengelemeyi öğrenirse, yetişkinliğinde dengeli ve uyumlu bir kişilik geliştirme eğiliminde olabilir. Ancak, bu çatışmayı başaramazsa ve içsel huzursuzluk yaşarsa, yetişkinliğinde güvensizlik, bağımsızlık arayışı veya aşırı uyumsuzluk gibi kişilik özellikleri geliştirebilir. Bu süreçler, Freud'un teorisine göre, bireyin haz kaynakları ile gerçeklik talepleri arasındaki çatışmaları nasıl yönettiği ve çözdüğü ile doğrudan ilişkilidir.

Freud'un psikanalitik yaklaşımı, anti kahramanların davranışlarını çocukluk deneyimlerine ve bilinçaltı dürtülere bağlar. Anti kahramanların bencil eğilimleri, iç çatışmaları ve geçmiş travmaları, Freud'un bilinçaltının gücü ve bastırılmış arzular teorileriyle açıklanabilir.

1.3.2. Jung'un Analitik Psikolojisi: Jung, her insanın benzersiz olduğunu ve tam olarak bir psikolojik tipe tam uymadığını kabul ederek "Psikolojik Tipler" yaklaşımını geliştirmiştir. Bu yaklaşım, bireyleri zihinsel açıdan sınıflandırmayı hedefler ve içe dönük ve dışa dönük olmak üzere iki temel grup üzerinde odaklanır. Jung'a göre, toplamda 8 farklı sınıfın olduğu bu yaklaşım, insanların psikolojik özelliklerini anlamada pratik bir araç sunar (Gülcan, 2020). Örneğin, Sherlock Holmes gibi karakterler, zeki ve analitik düşünme yetenekleriyle öne çıkarak anti-kahraman özellikleri gösterebilir.

Analitik psikoloji ile diğer psikolojik yaklaşımlar arasındaki temel fark, analitik psikolojinin en karmaşık ve zor süreçlerin üstesinden gelmekten kaçınmaması ve yöntem farkıdır. Geleneksel laboratuvar ekipmanlarına dayanmak yerine, analitik psikoloji, insan yaşamının gerçek ve günlük deneyimlerine

odaklanır. Denekler, analitik psikolojideki çalışmalarda hastalar, akrabalar, arkadaşlar ve hatta araştırmacılar kendileridir. Bu yaklaşımda, kişisel deneyimlerin rolü oldukça önemlidir. Analitik psikolojinin araçları, gerçek hayatın karmaşıklıkları, umutları, korkuları, acıları, neşeleri, hataları ve başarılarıdır. Bu bağlamda, yapay uyarıcılar veya laboratuvar ortamı gibi dış etkenler yerine, psikolojik analiz gerçek hayatın içinden gelir ve insanın içsel dünyasını anlamada derin bir bakış açısı sunar (Jung, 2015).

Carl Jung'ın analitik psikolojisi, anti kahramanların sembolizmi ve arketipleri inceler. Anti kahramanlar genellikle kişisel gelişim ve ruhsal bütünlük arayışı içindedirler, ancak bu arayışları içsel çatışmalara ve karanlık yönlerle yüzleşmeye yol açabilir.

1.3.3. Adler'in Bireysel Psikolojisi: Adler, insancıl bir kişilik kuramı oluşturarak, insanın değerlerine vurgu yapmıştır. Kuramında, insana yardımseverlik, birlik, yaratıcılık ve özgürlük gibi kavramları dâhil ederek, insanın potansiyelini ve değerini ön plana çıkarmıştır. Kişilik teorisinde, insanı kaderinin kurbanı değil, yaratıcısı olarak tanımlamıştır, böylece bireyin hayatını şekillendirme ve değiştirme gücüne vurgu yapmıştır (Adler, 1983).

Adler (2000)'e göre, bireyler; kişisel üstünlük kurma ya da tüm insanlık adına başarıya ulaşma gibi nihai bir hedef uğruna çabalarlar. Amaç, ne çevre ne de genlerle ilgilidir. Amaç tamamen bireyin kendisi ile ilgilidir, diğer bir deyişle kendi yaratıcılık yeteneği ile ilgili.

Adler (2019), İnsan Psikolojisi adlı kitabında, "Aşağılık kompleksinin varlığını daima bireyin geçmişinde, çocukluğunda şımartılmış olmasında, organlarının yetersiz bir şekilde gelişmesinde, çocukluğunda ihmal edilmiş olmasında aramalıyız" der. Alfred Adler'in bireysel psikolojisi, anti kahramanların güçsüzlük ve aşağılık duygularıyla başa çıkmak için geliştirdikleri savunma mekanizmalarını inceler. Bu yaklaşım, anti kahramanların dışsal güç gösterisi ve baskınlık arayışlarını açıklamak için kullanılabilir.

1.3.4. Karen Horney'in Nörotik Kişilik Teorisi: Horney'e göre kişilik, insanın hayatı boyunca çevresel faktörlere bağlı olarak gelişir; biliş, duygular, düşünceler, yargılar ve hedefler arasındaki etkileşimden kaynaklanan bir süreçtir. Kişilik; aile ortamı ve sosyokültürel faktörlerin etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Horney'in kişilik görüşünde iki temel faktör önemli rol oynamaktadır: güvenlik duygusu ve tatmin. Bu anlamda kendini güvende hissetmek insan davranışlarında temel bir ihtiyaçtır. Diğer memnuniyet faktörü (doyum) ise insan ihtiyaçlarının ne ölçüde karşılanabileceğini açıklamaktadır (Topses ve Serin, 2012).

Horney, problemleri davranışların aile ilişkilerindeki aksaklıkların sonucu olduğunu söylemektedir. Bunun yanı sıra, sosyokültürel faktörlerin de bireyin doğru davranışları öğrenme sürecini önemli ölçüde etkilediği fikrini öne sürmektedir (Kavut, 2018). Karen Horney'nin nörotik kişilik teorisi, anti kahramanların temel dürtülerini ve savunma mekanizmalarını inceler. Özellikle, anti kahramanların ilişkilerdeki güvensizlikleri, bağımlılıkları ve duygusal manipülasyon eğilimleri bu teoriyle açıklanabilir.

1.3.5. Erikson'un Psikososyal Gelişim Teorisi: Erikson'a göre bireylerin temel kişiliği tüm hayatı boyunca gelişimsel olarak devam eder (Santrock, 2014). Erikson kuramı 8 dönem olarak belirtmiştir. Dönem içindeki çatışmaların yönetilmesi başarısız olduğunda ve uygun çevre koşulları gerçekleştiğinde travmatik olayların izleri silinebilir (Erikson, 1984). Söz konusu dönemler ise; güvene karşı güvensizlik, özerkliğe karşı utanç ve kuşku, girişimciliğe karşı suçluluk, çalışkanlığa karşı aşağılık, yakınlığa karşı yalıtılmışlık, üreticiliğe karşı verimsizlik, benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk. Erikson'a göre, insan bu dönemleri ne kadar sağlıklı atlarsa o kadar sağlıklı bir gelişimi olmaktadır (Santrock, 2014). Erik Erikson'un psikososyal gelişim teorisi, anti kahramanların kimlik bunalımı ve rol karmaşası yaşadığı dönemlerdeki içsel çatışmalarını inceler. Anti kahramanlar genellikle kendilerini bulma ve topluma uyum sağlama süreçlerinde zorluklar yaşarlar.

Bu psikolojik yaklaşımlar, anti kahramanların karmaşık doğasını anlamak ve karakterlerin davranışlarını ve motivasyonlarını analiz etmek için kullanılabilir. Ancak her bir yaklaşımın kendi avantajları ve

sınırlamaları bulunmaktadır, bu nedenle genellikle birkaç farklı yaklaşımın bir arada kullanılması faydalı olabilir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırmanın yöntemi nitel çalışmalardan içerik çözümlemesi/analizidir. İçerik çözümlemesi, verilerin tanımlanması, özetlenmesi, standardize edilmesi, diğer verilerle karşılaştırılması ve sonrasında yorumlanması için etkili bir yöntemdir (Smith, 1975). Bu teknik, medya etkileri ve medya sunumlarını inceleyen çalışmalarda sıkça kullanılan bir yöntemdir (Gunter, 2002:220). Klaus Krippendorff'a göre, içerik analizi, "iletişimin belirgin (manifest) özelliklerinden, belirgin olmayan (latent) içerik özelliklerine yönelik çıkarımlar yapmayı" hedefler (Gökçe, 1995: 24). Bu yaklaşım, metinlerin yüzeyde görünen özelliklerinin ötesine geçerek, daha derin ve gizli anlamların keşfedilmesine olanak tanır.

İçerik analizi, verileri derinlemesine anlamaya ve bağlam içinde değerlendirmeye olanak tanır. Erkek anti kahramanların psikolojik özelliklerini incelemek, bu karakterlerin davranışlarının ve motivasyonlarının arkasındaki derin anlamları açığa çıkarmayı gerektirir. İçerik analizi, bu tür karmaşık psikolojik yapıların analizinde güçlü bir araçtır. İncelenen Kuzgun dizisi, görsel ve metinsel veriler içerdiğinden, içerik analizi, bu verilerin anlamını çözümlmek ve belirli psikolojik özellikleri tanımlamak için uygundur. İçerik analizinin nitel boyutu, tematik incelemeyi derinleştirir. Bu nedenle, içerik analizi Kuzgun dizisindeki erkek anti kahramanın psikolojik özelliklerini incelemek için en uygun yöntem olarak seçilmiştir.

İçerik analizine tabi tutulan Kuzgun karakterinin tüm bölümleri izlenmiş, belirli bölümleri incelenmiş; tipik örnek oluşturan sahneler çalışmada incelenmiştir. Bu yaklaşım, araştırmacıyı yorumlayıcı değil, analize odaklı bir konumda değerlendirmeyi amaçlamakta ve karakterin derinlemesine analizinin daha objektif bir şekilde gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır.

Analiz sonucunda elde edilen bulguların, bu diziyyle (Kuzgun) sınırlı kalacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, araştırma sonuçlarının 2000'lerde yapılan anti-kahraman TV dizilerine dair bir bakış açısının oluşmasına katkı sağlaması umulmaktadır.

3. Bulgular

3.1. Türk Dizilerinin Anti-Kahraman Erkeği Seçilen Örnek Dizi Çerçevesinde Kuzgun Anti-Karakterinin Psikolojik Bakış Açısıyla Analizi

3.1.1. Kuzgun Dizisinin Künyesi

Yönetmen: Ali Bilgin

Yapımcı: Kerem Çatay, Pelin Diştaş

Senarist: Burcu Görgün, Özlem Yılmaz

Tür: Dram

Sezon Sayısı: 2

Bölüm Sayısı: 21

Yayın Tarihi: 13 Şubat 2019 - 16 Ekim 2019

Oyuncular

Ana Karakterler: Barış Arduç, Burcu Biricik, Hatice Aslan, Ahsen Eroğlu, Caner Şahin, Aytek Şayan, İpek Erdem, Derya Beşerler, Ferit Kaya, Nilperi Şahinkaya, Tülay Günel, Onur Saylak.

Yardımcı Karakterler: Erdal Küçükkömürcü, Kevork Türker, Settar Tanrıöğen, Levent Ülgen, Ahmet Varlı, Hande Dilan Hancı, Orhan Eşkin, Yiğit Çakır, Metehan Parıltı, Nisa Sofiya Aksongur, Almina Kahraman, Su Burcu Yazgı Coşkun, Baran Akbulut, Emre Kentmenoğlu, Bahar Kerimoğlu, Emel Dede, Fırat Sürmeli, Raci Durak, Arda Şahin, Mert İnce, Damla Cankurt.

3.2.2. Kuzgun Dizisinin Öyküsü

Kuzgun, 2019 yılında yayınlanmaya başlayan ve bir intikam hikâyesini konu alan Türk televizyon dizisidir. Dizi, Barış Arduç'un canlandırdığı Kuzgun karakteri etrafında şekillenir. Kuzgun, küçük yaşta ailesinin haksız yere öldürülmesine tanık olur ve bu trajik olayın ardından kendini intikam hırsıyla dolu bir adam olarak bulur. Ancak, bu karakterin derinliği ve yaşadığı içsel çatışmalar, bir hayal ürününden hareketle senaristin kurguladığı bir yapı olarak değerlendirilmelidir. Senarist, Kuzgun'un hikâyesini oluştururken, karakterin motivasyonlarını ve psikolojik durumunu dikkatlice işleyerek izleyiciye sunmuştur. Bu bağlamda, Kuzgun'un intikam arzusu ve bu arzusunun sonuçları, karakterin derinliği ve kurgusal bütünlüğü açısından önemli bir yer tutar.

Dizinin ana hikâyesi, Kuzgun'un yıllar sonra geri dönüşü ve geçmişte kendisine ihanet edenlerden intikam alma çabası etrafında şekillenir. Kuzgun, eski sevgilisi Dila'nın ailesine ait olan zengin bir ailenin çocuğu olduğunu öğrenir ve bu aileye karşı olan nefretini dile getirmek için yeni bir kimlik altında geri döner.

Kuzgun, intikam almak için karmaşık ilişkiler ve entrikalar yaşar. Özellikle Dila ve ailesi ile ilişkisi, hikâyenin merkezindedir ve zamanla geçmişte yaşanan sırlar ve karanlık gerçekler ortaya çıkar. Dizide, intikam, aşk, ihanet ve sadakat gibi temalar işlenirken, karakterlerin karmaşık ilişkileri ve içsel çatışmaları da ön plana çıkarılır.

3.2.3. Kuzgun Dizisinde Kuzgun Anti Kahramanın Psikolojik İncelenmesi

Anti-kahramanlar, toplumun normlarına uymakta zorlanan ve geleneksel kahramanlık kalıplarından sapan karakterlerdir. Bu karakterler, genelde toplumun beklediği davranışlara uymakta zorlanır ve sıklıkla uyumsuz veya dışlanmış hissederler. Onlar, çoğunluğun dışında duran veya toplumun normlarına uymayan tutum ve davranışlar sergilerler. Bu nedenle, anti-kahramanlar, genellikle kendilerini toplumun parçası olmaktan uzak, uyumsuz bireyler olarak görülürler (Kiraz Demir, 2022). Bu bağlamda, Kuzgun dizisindeki "Kuzgun" karakteri anti kahraman olarak nitelendirilebilir.

Karmaşık dizi öyküleri, genellikle derin çatışmalarla işlenir ve bu çatışmalar, hikâyenin temelini oluşturur. Bu dizilerde, birincil karakterlerin ahlaki ve psikolojik karmaşıklığı, izleyicilerin ilgisini çeken önemli bir özelliktir. Bu karakterler, sık sık içsel çatışmalarla mücadele ederler ve izleyicilere gerçekçi ve etkileyici bir portre sunarlar. Ayrıca, ana karakterlerin, genellikle toplumun beklentilerinden farklı davrandıkları ve beklenmedik şekillerde hareket ettikleri görülür. Bu durum, karakterlerin beklenenin ötesinde kötü veya ikiyüzlü olma potansiyelini ortaya çıkarır ve izleyicilerin karakterlerin gelişimini ve evrimini takip etmelerini sağlar (Özkent ve Can, 2021). Kuzgun dizisi de izleyiciye çoklu karakterleri sunarak karmaşa oluşturmayı başarmaktadır. Dizide; Kuzgun, Dila, Meryem, Kumru, Kartal ana karakterlerden her biri farklı arka planlara, hedeflere veya kişisel zorluklara sahiptir ve bu karakterlerin bir araya gelmesiyle dizinin hikâyesi ilerlemektedir.

Kuzgun filmindeki Kuzgun'un psikolojik özellikleri filmin genelinde Freud'un psikanalitik yaklaşımı ile açıklanabilir. Neredeyse her bölümde Kuzgun'un geçmişteki anıları hatırlaması ya da bu anıları hatırlaması ile travmalarının canlanması Fruedyen bir yaklaşımdır. Psikolojide, bireyin geçmişteki olumsuz anıları hatırladığında o anı yeniden yaşıyormuş gibi hissetmesine flashback denmektedir. *Kuzgun, çocukken (8 yaşında) babasına adam öldürme iftirası atılmasının ardından babasının cezaevine götürülme*

anında "babaa" diye seslenerek babasının arkasından koşar ve bacağına sarılır. O esnada da "götürmeyin babamı" der, Kuzgun'un babası Yusuf Cebeci "oğlum tamam, bir şey olmayacak korkma aslanım" der, Kuzgun, "baba gitme" der o esnada polis memurlarından biri Kuzgun'u alıp evin bahçesine itekler, Kuzgun yere düşer düştüğü yerde sol eli mangalın közüne denk gelir. Kuzgun ayağa kalkıp arabanın arkasından "babaa" diye bağırarak koşar. Kuzgun bu anı elindeki yarayı her gördüğünde hatırlar.

Kuzgun, babasının ölümünden/öldürülmesinden sonra yıllarca intikam duygusuyla yaşamıştır ve intikam duygusu ile hareket eder. Bir aileden birinin ölümüne sebebiyet veren kişinin ailesinden birinin öldürülmesi ve öldürülenin de ailesinin öldürenin ailesinden birini öldürmesi şeklinde bir döngü söz konusudur. İntikam, bir haksızlığa uğrayan kişinin, haksızlığı yapan kişiye karşı duyduğu zarar verme isteği ve cezalandırma arzusunu ifade eder (Akyurt, 2020). Bu, yapılan haksızlığın telafisi için bir tepki olarak ortaya çıkar. Kuzgun, film boyunca adaletin yerini bulması düşüncesiyle intikam almaya çalışır.

Evrimsel psikoloji, insan davranışlarını, duygularını ve zihinsel süreçlerini evrimsel süreçlerin ve biyolojik temellerin ışığında anlamaya çalışan bir bilim dalıdır. Bu disiplin, insan psikolojisinin evrimsel kökenlerini, adaptasyonel işlevlerini, genetik yatkınlıklarını ve toplumsal etkileşimlerini araştırarak insan davranışlarını bütünsel bir çerçevede ele alır (Miller, 2010). Evrimci psikologlarca, intikamın temel nedeninin, haksızlığa uğrayan bireylerin, intikam olarak haksızlığı yapan kişinin aynı eylemi tekrarlamayacağına olan inançlarında yattığı ifade edilmektedir (Akyurt, 2020).

Bunlara ek olarak, intikam duygusunun temel amacının, öfkeyi hafifletmek ve rahatlama sağlamak olduğunu da vurgulamak önemlidir (Çınar ve Uztuğ, 2015). İntikam duygusu baskın olduğunda diğer tüm duyguları geride bırakmaktadır. Kuzgun, çocukluk aşkı olan Dila'ya hala içinde sevgi beslemektedir ona rağmen Kuzgun konuşurken öfkeyle "Dila'yı karanlığın dibine gömeceğim, oradan da bir daha çıkamayacak" der.

Freud (1989) ise, intikamla ilgili olarak şunları söylemektedir: "Doğa halklarının görüşüne göre insan ister zorla, ister büyü olsun, öldürülmek yoluyla ölür. Böylece ruhlar, intikamcı ve küskündürler. Yaşayanları kıskanırlar. Eski akrabalarının yanında olmak isterler. Dolayısıyla, onları kendilerine kavuşmak için, hastalandırıp öldürmeleri normaldir." Freud, intikam ve saldırganlığı insanın doğasından kaynaklanan temel unsurlar olarak ifade etmektedir. Freud (1975): "Psikanalizin ortaya koyduğuna göre, iki kişi arasında örneğin evlilik, dostluk, anne- babalık ve çocukluk gibi uzun ömürlü hemen hiçbir mahrem ilişki yoktur ki, dipte yadsıyıcı ve düşmanca duygulardan bir tortu taşımaz. Ancak, bu tortu geriye itimler dolayısıyla algılamalara kapalı kalır" diyerek, Freud, bireyler arasındaki derin düşmanlık boyutunu vurgulayarak, saldırganlık ile haz arasındaki ilişkinin intikam duygusunu güçlendirdiğini belirtmektedir.

İntikam almayı düşünen kişi adaletin sağlanmasını istemekte diğer bir deyişle kısasa kısas olmasını istemektedir. Bu adalet duygusunu sağlama düşüncesi de dizide şu şekilde geçmektedir: Terzi Derviş ile Kuzgun terzinin dükkânında konuşurlar, Derviş Kuzgun'a "Sen benim veliahdım olacaksın" der, Kuzgun da "Ben senin veliahdım falan değilim, ben senin canını almak isteyen adamım, anladın mı? Sen benim babamı alıp hapse atan adamsın hala, bir şey değiştiği falan yok, sen benim babamın savaştığı her şeysin, duyuyor musun beni? Sen benim düşmanımın, sen benim için bir ölüsün ölü, öldün haberin yok Behram Adıvar, öldün sen."

Freud'a göre, psikolojide nefret, ego'nun mutsuzluk kaynaklarını ortadan kaldırmaya çalışan bir güç olarak tanımlanmaktadır (Freud, 1921). Kuzgun'un Dila'nın hayatını kurtarmasının ardından Dila'nın babası olan Rifat Bilgin Kuzgun'a kendisinden bir dilekte bulunmasını ister. Kuzgun da babasının Rifat'ın yanındaki yerini ister. Bunu da "sadaka değil babamın yerini istiyorum" cümlesi ile Rifat'a ifade eder. Burada Kuzgun, Rifat'a olan nefretinden kendi mutsuzluk kaynağını ortadan kaldırmaya çalışır.

Freud'un görüşlerine bakılacak olursa, her davranış, jest ve rüya belirli nedenlere dayanır ve kişinin iç dünyası ile ilgilidir. İçinde olanları gizlemek veya saklamak mümkün olmadığından, insanın dış görünüşü, iç dünyasının izlerini taşır (Akot, 2010). Kuzgun ve Dila sahilde yürüyüş yapıp bir bankta köfte

ekmek yerlerken Dila, "iyi misin?" diye sorar ve devam eder "yani ne bileyim bunca zaman geçti belki de değişmedi bilmiyorum da kafama takıldı onca olan varken niye babamla..." cümleyi bitirmeden Kuzgun "Sen niye kaşıyorsun ki şimdi durup dururken? Yesene köfteni soğuyacak" der. Burada Kuzgun aslında iç dünyasını dışarıya yansıtır Dila öğrenmek ister sözle duymak ister ancak Kuzgun konuyu değiştirir, konuşmak istemez.

Kıskançlık, birinin kaybedilme korkusundan (Navaro, 2011) doğan karmaşık bir psikolojik durumdur. Kuzgun Dila'nın yanında çalışan asistanı Selçuk'u kıskanmaya başlar. Ancak Adler'in belirttiği gibi, kıskançlık sadece sevgi ilişkilerinde değil, genel olarak tüm insan ilişkilerinde ortaya çıkabilen bir olgudur (Adler, 1997).

Jung'a göre, ölüm korkusu yaşama korkusunun bir sonucudur ve kişinin yaşamla uyum sağlayamamasından kaynaklanır. Bu korku, genellikle şuur dışında yer alır ve kişinin farkında olmadan aşırı panik şeklinde ortaya çıkar, çünkü genellikle yansıtılmış bir şekilde ifade edilir (Hökeleki, 1991). Antikahraman olan Kuzgun, çocukluğunu sokaklarda geçirmiş, yalnız kalmış, yetimhanede bulunmuş bir yetişkin olarak hayatın neredeyse en zor anlarını çocukken yaşayıp üstesinden gelmeyi tek başına başarmıştır. Dolayısıyla Kuzgun'un yaşamaktan da ölmekten de herhangi bir korkusu yoktur. Ayrıca, Kuzgun'un dizinin geneline bakılarak dışa dönük kişilik özelliğine sahip olduğu görülmektedir.

Adler' e göre çocukluğunda ihmal edilmiş olmasından dolayı Kuzgun aşağılık kompleksi içindedir. Kuzgun iş yerinde yemek sırası beklerken Dila gelir yanına "Hadi sana yemek ısmarlayayım" der, Kuzgun kabul eder Dila'ya fark ettirmeden cebindeki paraya bakar 20 TL'si vardır. Dila, "bak sana neler yedireceğim" der, Kuzgun, "mürekkepli falanlar, somonlu filanlar" cevabını verir. Sahilde yürürken Dila bir anda, "Şşş yer misin?" diye sorar Kuzgun'a üç tekerlekli köfteciyi görünce. Kuzgun da "ben yuvarlarım her türlü de sen yiyor musun böyle tezgah mezgah?" diye sorar. Dizide bu ve benzer temalar göze çarpmakta, Kuzgun'un Dila'yı üst düzey görmesi ve aşağılık kompleksini izleyiciye zaman zaman yansıttığını görmekteyiz.

Horney'e göre, kişilik; aile ortamı ve sosyokültürel faktörlerin etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Kuzgun 8 yaşına kadar ailesinin yanındadır orada bir takım güzel değerlere sahip olmuştur ancak bir süre sonra sokakta yaşamaya başlamasından dolayı kişiliğinde saldırganlık ve öfke gibi davranışlar da yansıtılmaktadır. Horney, problemleri davranışların aile ilişkilerindeki aksaklıkların sonucu olduğunu söylemektedir. Kuzgun'un mafyaya bulaştığını öğrenen Anne Meryem, "oğlum yapma, bırak o adamları, sen Yusuf Cebeci'nin oğlusun" diyerek konduramaz oğluna mafyanın içinde olmasını.

Kuzgun Dila'yı havaalanından aldıktan sonra bir restorana otururlar ve orada Dila'nın "sen kimsin?" sorusuna "hiç kimse" cevabını vermektedir Kuzgun. Verdiği bu cevapla Kuzgun'un kendinden bile vazgeçtiği görülmektedir. Buna ek olarak, Kuzgun'un kendisine Akça ismi ile hitap edilmesini istemesi, Kuzgun ismini saklaması kendisine yeni bir kimlik ortaya koymaya çalıştığını göstermektedir. Bütün bunlar da, Erik Erikson'un psikososyal gelişim teorisinde anti kahramanların kimlik bunalımı yaşadığı dönemlere işaret etmektedir.

Dizideki neredeyse tüm erkek karakterler genellikle sert ve kararlı bir mizaca sahiptirler, bazen acımasız ve şiddet içeren eylemlerde bulunabilirler. Bu durum, dizinin Türk toplumunun ataerkil bir yapısını yansıttığını düşündürmektedir, zira erkek karakterlerin liderlik rolleri ve güçlü karar alma yetenekleri vurgulanmaktadır. Bu ataerkil yapı, şiddet ve saldırganlıkla da sık sık ilişkilendirilmektedir.

4. Sonuç

Bu çalışma, 2000 sonrası Türk televizyon dizilerindeki erkek anti-kahramanların psikolojik özelliklerini inceleyerek, bu karakterlerin yapısal derinliklerini ve izleyici üzerindeki etkilerini anlamaya yönelik bir analiz sunmaktadır. Özellikle Kuzgun dizisindeki Kuzgun karakteri, anti-kahramanlar üzerinde yapılan bu incelemenin temelini oluşturmuş, karakterin çok katmanlı yapısı farklı psikolojik kuramlar ışığında ele alınmıştır.

Psikanalitik bakış açısına göre, Kuzgun karakterinin travmatik geçmişi, onu hem izleyiciye sempatik kılan hem de onun ahlaki sınırlarını zorlayan bir figür haline getirmiştir. Freud'un teorik çerçevesi içinde, özellikle karakterin çocukluk döneminde yaşadığı baba kaybı ve ihanet gibi travmalar, onun içsel

çatışmalarının kaynağını oluşturmakta ve saldırgan davranışlarını meşrulaştırmaktadır. Bu noktada, Kuzgun 'un intikam dürtüsü ve suç eğilimi, Freud'un bilinçdışı motivasyonlar ve savunma mekanizmaları üzerinden açıklanmıştır. Ayrıca, Adler'in bireysel psikolojisi çerçevesinde Kuzgun 'un güç arayışı ve aşağılık kompleksi de onun karakter gelişiminde önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. İntikam ve adalet arayışı, Kuzgun'u güçlü kılarken, aynı zamanda toplumun dışına itilmiş bir birey olarak hem kendisiyle hem de çevresiyle sürekli bir çatışma içinde olmasına neden olmaktadır.

Erikson'ın psikososyal gelişim kuramı ise Kuzgun 'un kimlik bunalımı ve yetişkinlik dönemi krizlerini anlamlandırmada önemli bir araç sunmaktadır. Özellikle Kuzgun 'un hayatı boyunca yaşadığı kimlik arayışı ve topluma uyum sağlama konusundaki zorlukları, izleyiciye hem duygusal hem de ahlaki bir ikilem sunmaktadır. Anti-kahraman olarak Kuzgun, hem sevimli hem de ahlaki sorgulamalara neden olmaktadır; izleyici onun eylemlerini haklı bulabilir, ancak bu eylemlerin sonucunda ortaya çıkan şiddet ve intikam döngüsü rahatsızlık verici bir etik sorunu gündeme getirmektedir.

Evrimsel psikoloji perspektifi, Kuzgun karakterinin intikam dürtüsünü insan doğasının bir parçası olarak değerlendirmektedir. Evrimsel psikolojiye göre intikam, adaletin sağlanması ve grup içi düzenin korunması için evrimsel bir adaptasyon olabilir. Kuzgun 'un adalet arayışı ve bu uğurda sergilediği saldırgan davranışlar, evrimsel bağlamda açıklanabilirken, izleyiciye insan doğasının karanlık yönlerini de açığa çıkarmaktadır. Bu tür bir yaklaşım, anti-kahramanların sadece ahlaki bir sorunu temsil etmekle kalmayıp, aynı zamanda insanın evrimsel kökenlerindeki saldırganlık ve rekabet gibi temel dürtülerle de bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bulgular ayrıca anti-kahramanların toplum üzerindeki etkilerini ve medya aracılığıyla nasıl bir sempati yaratabildiklerini de göstermektedir. Medyada sıklıkla karşımıza çıkan bu tür karakterler, izleyicilerin kendi içsel çatışmalarını yansıtma imkânı tanırken, aynı zamanda toplumsal normlar ve adalet kavramı üzerine düşünmeye teşvik etmektedir. Kuzgun karakteri özelinde, izleyici bir yandan karakterin haklı nedenlerini anlamaya çalışırken, diğer yandan onun şiddet ve suç dolu eylemlerini kabul edilebilir bulup bulmama konusunda etik bir çatışma yaşamaktadır.

Çalışmada, anti-kahramanların karmaşık doğasının analiz edilmesi, bu karakterlere derinlik katmış olabilir; ancak izleyicilerin bu karakterlere (s)empati duyması ve eylemlerini haklı görmesi gibi tehlikeler de göz önünde bulundurulmalıdır. Gerçek hayatta, böylesi karmaşık karakterlerin psikolojik analizlerini yapmak mümkün olsa da kurgusal karakterlerin senaristlerin yaratıcı süreçlerinin bir ürünü olduğu ve bu nedenle psikolojik analizlerin dikkatle yapılması gerektiği vurgulanmalıdır. Bu bağlamda, anti-kahramanların toplumda suçun meşrulaştırılmasına neden olup olmadığı konusu, bu çalışmanın önemli bir bulgusu olarak dikkat çekmektedir. Özellikle genç izleyiciler üzerinde bu tür karakterlerin nasıl bir etkisi olduğu, daha fazla araştırılması gereken bir konu olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, bu yıllarda yayımlanan tüm dizileri Kuzgun karakteri üzerinden analiz etmek gerçeği yansıtmayacaktır. Bu sebeple analizin sadece incelenen karakterle sınırlandırılması gerektiği dikkate alınmalıdır.

Sonuç olarak, bu çalışmada incelenen psikolojik yaklaşımlar –özellikle de Frudyen bakış açısı- anti-kahraman analizinde kullanılmış ve karakterlerin derin psikolojik özellikleri ortaya koyulmuştur. Psikanalitik, bireysel psikoloji, Erikson'un kimlik kuramı ve evrimsel psikoloji gibi yaklaşımlar, Kuzgun karakterinin izleyici üzerindeki etkilerini açıklamada birbirini tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Ancak, bu karakterlerin medya üzerinde oluşturduğu psikolojik ve toplumsal etkiler göz önüne alındığında, izleyicilerin suç ve adalet kavramlarına bakış açılarının nasıl etkilendiği konusunda daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, özellikle Türk televizyon dizilerinde anti-kahramanların toplumsal etkileri üzerine daha derinlemesine çalışmalar yapılması önem arz etmektedir. Toplumda bu tür karakterlerin suç davranışlarına sempatiyle bakılmasına yol açıp açmadığı, medya ve psikoloji araştırmalarının kesişim noktasında kritik bir alan olarak öne çıkmaktadır.

Kaynakça

- Adler, A. (1977). İnsan Tanıma Sanatı. (Ş. Başar, Çev.). İstanbul: Dergah Yayınları.
- Adler, A. (1983). Kişilik Bozuklukları ve Toplumsal Bütünleşme. (Çev. B. Çorakçı). İstanbul: Say Yayınları.
- Adler, A. (2000). Yaşamın Anlam ve Amacı. (K. Şipal, Çev.). Say Yayınları.
- Adler, A. (2019). İnsan Psikolojisi. (A. Özüpek, Çev.). Ankara: Yason.
- Akot, B. (2010). Freud'un Rüya Yorum Metodu, Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 10, 1.
- Akyurt, S. (2020). İntikam Psikolojisi: Kimi Cezalandırıyoruz? Hipokampus Akademi Dergisi.
- Campbell, J. (2013). Kahramanın Sonsuz Yolculuğu (Çev. S. Gürses). İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.
- Çınar, T. & Uztuğ, F. (2015). Tüketicilerin Yaşadıkları Olumsuz Satın Alma Deneyimlerine Tepkileri: İntikam mı, Misilleme mi? Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 3(2): 40-56.
- Delice, R. (2017). Türkiye Sineması'nda 2000 Sonrası Filmlerde Anti-Kahraman Olgusu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Elmacı, T. (2012). Gemide ve Bornova Bornova Filmleri Bağlamında Yeni Türk Sinemasında Anti-Kahramanın Yükselişi, Selçuk İletişim Fakültesi Dergisi, 7(2): 168-181.
- Erdal, Ç. (2023). Televizyon Anlatısında Anti (Kadın) Kahramanın Yükselişi ve Nitelikli Televizyon: Netflix 'Kuş Uçuşu' Dizisi. Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi, 9.
- Erikson, E. (1984). İnsanın Sekiz Çağı. (B. Üstün, Vedat, Ş. Çev.). Ankara.
- Freud, S. (1917). A General Introduction to Psychoanalysis. New York: Washington Square Press.
- Freud, S. (2000). Psikanaliz üzerine. İstanbul: Say Yayınları.
- Gedik, E. (2016). Bir Tüketim Kültürü Ürünü Olarak Anti-Kahraman Erkek İmajları. ViraVerita E-Dergi, (4): 37-58.
- Gökçe, O. (1995). İçerik Çözümlemesi. Konya: Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Gunter, B., (2002). "The Quantitative Research Process", A Handbook of Media and Communication Research Qualitative and Quantitative Methodologies, Klaus Bruhn Jensen (Ed.), London: Routledge, 209-234.
- Gülcan, C. (2020). Psikolojik Tipler ve Jung Psikolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12(23): 566-579.
- Gültekin, G. (2019). Popüler Suç Filmlerinin İdeolojisi: Kabadayı Filmi Örneği. Curr Res Soc Sci, 5(2): 143-160.
- Hökelekli, H. (1991). Ölüm ve Ölüm Ötesi Psikolojisi, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 3(3): 3.
- Jung, C.G. (2015). Kişiliğin Gelişimi. (D. Olgaç, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Kadiroğlu, M. (2012). Savaş Sonrası (1950-1960) İngiliz Tiyatrosunda Anti Kahraman. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kavut, S. (2018). Karen Horney ve Nevrotik Kişilik Üzerine Bir Araştırma: Blue Jasmine Örneği. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11, 55.
- Kiraz Demir, S. (2022). Son Dönem Türk Sinemasında Anti-Kahraman Kadınlar. Arts Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi, 8: 51-80.

- Law, R. (1983). The Heroic Ethos in John Dryden's Heroic Plays. *Studies in English Literature, 1500-1900, Restoration and Eighteenth Century*, 23(3): 389-398.
- Miller, G. (2010). *Sevişen beyin* (M. A. Karaömeroğlu, Çev.). İstanbul: NTV Yayınları.
- Navaro, L. (2011). *Haset ve Rekabet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Niemneh S. (2013), The Anti-Hero in Modernist Fiction: From Irony to Cultural Renewal. *Mosaic: A Journal For The Interdisciplinary Study of Literature*, 46(4): 75-90.
- Ormanlı, O. (2010). Son Dönem Türk Dizilerinde Psikolojik Öğeler: "Ezel" Dizisi Örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (14): 189-206.
- Özkent, Y. & Can, A. (2021). "Nitelikli Televizyon": Netflix Platformunda "Nitelikli Drama"nın Yeniden İnşası. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(2): 674-698.
- Santrock, J.W. (2014). *Yaşam boyu gelişim*. (G. Yüksel, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sarı, E., & Nezir, M. C. (2020). Popüler Bir Suç Dramasında Adalet: Çukur Dizisi İzleyicilerinin Adalet Anlayışları Üzerine Nicel Bir Araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 15(5): 2589-2624.
- Smith, H.W.(1975). *Strategies of Social Redearch*. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Südemem, M. (2024). Türk Dizilerindeki Genç Kız Karakterlerin Psikolojik Özellikleri: Bir Litre Gözyaşı Dizisi Örneği. *Aksaray İletişim Dergisi*, 6(2): 123-141.
- Tasker, Y. (2012). *Spectacular Bodies*. London and New York: Routledge.
- Topses, G. & Serin, N. (2012). *Psikolojik Danışma Ve Kişilik Kuramları*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Tuzcuoğlu, N. (2013). *Psikanaliz Kuramı ve Özellikleri*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(7): 275-285.

DESTEK ve TEŞEKKÜR BEYANI (ACKNOWLEDGEMENT)

Bu makalenin hazırlanmasında değerli katkılarıyla destek veren Doç. Dr. Gülşah Sarı hocama en içten teşekkürlerimi sunarım. Kendisinin yönlendirmeleri ve bilgi birikimi, çalışmanın şekillenmesinde büyük rol oynamıştır. Desteği için minnettarım.